

Prezentirani problemi - poticaj za razmišljanje

Zamislao Prirodoslovnog odjela Narodnog muzeja u Zadru, koji već treću godinu stoji zatvoren zbog građevinskih problema i nesigurnosti za posjetioce, da priredi izložbu pod naslovom »Zaštita prirode i čovjekove okoline« hvale je vrijedna i realizirana u pravi trenutak. Jer znamo, 1970. godina proglašena je godinom zaštite prirode iz opravdanih razloga, što čovjek u svom razmahu una civilizacije i industrijalizacije ne vodi računa o posljedicama koje će naći za njega samog i buduće generacije. U Jugoslaviji je tek ove godine, znači u zakašnjenju od punih sedam godina, počelo intenzivnije razmišljanje o tim problemima. Ti problemi su prisutni i u Zadru i njegovoj široj okolici, pa izložba, prva takve vrste u našem gradu, dobro je došla da javnosti ukaže na opasnosti i upozori na nužan oprez.

Ekspozitima ove izložbe nije bilo moguće ukazati na sve probleme i nepravilnosti, a ona niži ne donosi konačna rješenja. Za donošenje rješenja postoje odgovarajuća tijela koja su u stanju da tome pristupe. Ova izložba je u stvari jedan apel na javnost da na neki način pridonese očuvanju prirode.

Izložba, postavljena u Gradskoj loži obrađuje probleme zagađenja pitkih voda na području Zadra, jer ni jedan bunar na širem gradskom području ne zadovoljava normative koji su propisani za vodoopskrbne objekte. Analiza pitke vode u svim takvim vodoopskrbnim objektima pokazala je krajnje nezadovoljavajuće rezultate. S druge strane, obrađeni su problemi stanja ispusnih kanala otpadnih voda, bilo industrijskih ili gradskih. Najedan od njih nema faložnicu, a još manje uređaja za aeraciju. S obzirom da se ispusti nalaze u gradskoj luci koja je uska, duga, plitka i nije u mogućnosti razrjeđenja i miješanja s morem posebno je ugrožena, a ispusni kanali gradskih i turističkih objekata nalaze se neposredno pored javnih kupališta. Sami propisi ne mogu održati čistoću mora ukoliko se ne priđe obaveznoj izgradnji uređaja za pročišćavanje.

Što se tiče aeriziranja i ono je u gradu prisutno iako zasada u manjoj mjeri. Zagađivači su poznati, objekti u gradu na primjer, a i široj okolici. Projekcije uz tekstove na izložbi pri-

čajuju i ove probleme. Problem deponija je posebno obrađen, a on se često baš zanemaruje kad se govori o zaštiti prirode. Opasnost od zagađenja krutim otpacima je velika, ona za sobom donosi zagađenje voda, zraka i tla, a time i čovjeka. Potrebno je organizirati prema prikazanome uredno sakupljanje i odvoženje otpadaka na odlagališta. Treba smanjiti količinu suvišne ambalaže i izvršiti recikliranje, jer prirodni potencijali nisu beskonačni i neiscrpnj. Potrebno je unaprijediti kulturu stanovanja i zakonodavstvo o zaštiti čovjekove okoline.

Posebno je obrađena na izložbi bespravna izgradnja na našem području koja degradira i okupira najvrednije zone. Nju nije bilo moguće detaljno iznijeti, jer, s obzirom na brojčanost takvih prijestupa, cijela izložba bi mogla obrađivati isključivo tu temu. Što je najžalosnije, takvih je slučajeva i u zaštićenim objektima kao i u na pristupima takvim lokalitetima. Saharun, poznata plaža na Dugom otoku, koja svojom ljepotom ide u red najljepših plaža na svijetu zagađena je do maksimuma i nije slučajno posebno obrađena izložbom. Iako je to zaštićen objekt o njoj nitko ne vodi brigu, nitko ne izdvaja sredstva za njeno održavanje, a zna se, turističke organizacije je koriste do maksimuma i turistima pokazuju i na taj način jednu našu sramotu. Obradeno je široko područje trske na sjeverozapadnom dijelu Vranskog jezera, lokalitet u stvari stanište ptičjih vrsta čija bi zaštita bila neminovna, a to je nemoguće zbog toga što se ne raspolaze sredstvima za otkup terena, a u to područje zadiru prometnice i melioracije okolnog zemljišta. U ovakvoj situaciji trebalo bi zabraniti svaki lov. Neadekvatna intervencija čovjeka dovela je do ribarstveno bioloških problema, jer se izmijenio sastav vrsta u jezeru, o čemu bi trebalo što brže povesti računa u cilju zaštite cijelog lokaliteta. Ukazano je izložbom i na nužnost veće brige o šumskim područjima koja su izvor života.

Posebno je obrađena Zrmanja, koja je zaštićena, izvan je područja naše općine, ali, s obzirom da ne postoje oštre granice između prirodnih objekata, bilo je neophodno osvrnuti se na probleme u tom području s obzirom

na razvoj tamošnje industrije i urbanizacije.

Od svih zaštićenih objekata jedino se o Nacionalnom parku »Paklenica« vodi stroga briga pa je i to bilo potrebno izložbom naglasiti.

Ponovimo na kraju da je izložba »Zaštita prirode i čovjekove okoline« pokušaj podsticanja na razmišljanje i racionalno ponašanje prema njoj.

Izložba će biti otvorena do kraja siječnja nove godine. Do sada je posjećena u velikom broju i prosječan broj posjetilaca dnevno iznosi četiri stotine, što je dokaz njene aktualnosti.

M. M.

IZ RADNIH KOLEKTIVA

Bolje je do

Vetika sredstva koja je zadarska »Adria« uložila u nabavku uniformi i opreme i za obuku radnika za jedinice civilne zaštite i teritorijalne obrane još se nisu »isplatila«. Nitko u ovom mladom i sve uspješnijem kolektivu i ne želi da dođe u situaciju da se ta sredstva moraju »otplaćivati«, ali dođe li do kakvog požara ili druge elementarne nesreće, svi su sigurni da će kolektiv biti — spašen. Jer, jedinice TO i civilne zaštite u »Adriji« među najopremljenijima su i najobučenijima među zadarskim radnim organizacijama. Bezbroj puta su to dokazali na vježbama, a na jednoj od njih, nedavno smo se i sami uvjerili u to.

Točno u 9.30 časova u halama je prestalo ravnomjerno zujanje strojeva i žamor radnika. Samo minutu kasnije gotovo svi zaposleni pojavili su se u krugu kombinata — u uniformama i sa potrebnom opremom. Bio je tu sanitetski vod sa priborom prve pomoći, vatrogasni vod sa šmrkovima, šljemovima i sjekirama, inženjersko-tehničko odjeljenje sa maskama... Zajedno u stroju bile su mlade djevojke i radnici pred penzijom, pomoćno osoblje sa inženjerima. Ipak, nije bilo potrebe za intervencijom, ništa nije gorjelo. Bila je to smotra jedinica TO i civilne zaštite ovog kolektiva zakazana u čast Dana